

Sygn. akt II AKa 287/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2013r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Barbara Lubańska-Mazurkiewicz

Sędziowie: SA – Mirosława Strzelecka

SA – Jan Krośnicki (spr.)

Protokolant: – sekr. sąd. Kazimiera Zbysińska

przy udziale osk. posiłkowego L. B.

Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej-Tomali

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2013 r.

sprawy D. K. (1)

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

na skutek apelacji, wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika osk. posiłkowego L. B. i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 8 maja 2013 r. sygn. akt VIII K 320/12

- zaskarżony wyrok uchyla i sprawę oskarżonego D. K. (1) przekazuje Sądowi Okręgowemu w. W. do ponownego rozpoznania,

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. z Kancelarii Adwokackiej w W. kwotę 738 zł (obejmującą 23% podatek VAT), tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Oskarżony **D. K. (1)** stanął pod zarzutem, iż:

- w nocy 12 grudnia 2009 r. w W. w mieszkaniu nr (...) przy ul. (...), działając z bezpośrednim zamiarem pozbawienia życia E. B. zadał jej cios nożem w klatkę piersiową powodując u niej ranę kłutą uszkadzającą narządy wewnętrzne w postaci: IV i V żebra, mostka, worka osierdziowego, ściany prawej komory serca, lewej żyły głównej czym spowodował nagły jej zgon, przy czym czynu tego dopuścił się w przeciągu pięciu lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo podobne, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w. W. VIII Wydziału Karnego o sygn. akt VIII K 150/02, **tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.**

Wyrokiem Sądu Okręgowego w. W. z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 320/12 oskarżony **D. K. (1)**

w zakresie zarzucanego mu czynu uznany został za winnego tego, że w nocy 12 grudnia 2009 r. w W. w mieszkaniu nr (...) przy ul. (...), działając z zamiarem ewentualnym spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu E. B., zadał E. B. cios nożem w klatkę piersiową powodując u niej ranę kłutą uszkadzającą IV i V żebro, mostek, worek osierdziowy, ścianę prawą komory serca i lewą żyłę główną, które to obrażenia doprowadziły do wstrząsu urazowo-kwotowego, w następstwie czego nastąpił zgon E. B., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za przestępstwo podobne orzeczone wyrokiem Sądu Okręgowego w. W. o syn. akt VIII K 150/02 tj. czyn z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 64 § 1 i za czyn ten na podstawie powyższych przepisów został skazany, a na podstawie art. 156 § 3 k.k. wymierzono mu karę 8 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 44 § 2 k.k. Sąd orzekł przepadek noża opisanego w pkt 20 wykazu dowodów rzeczowych z karty 204 akt sprawy.

Na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności Sąd zaliczył oskarżonemu D. K. (1) okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 13 grudnia 2009 r. do dnia 12 listopada 2010 r.

Od powyższego wyroku apelacje złożyli: prokurator, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego L. B. oraz obrońca oskarżonego D. K. (1).

Prokurator zarzucił w apelacji wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę i mający wpływ na jego treść,

a) polegający na przyjęciu, że D. K. (1) spowodował u pokrzywdzonej E. B. ciężki uszczerbek na zdrowiu działając z zamiarem ewentualnym, którego skutkiem była śmierć pokrzywdzonej, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oparta na zasadach wiedzy, doświadczenia życiowego oraz zasadach prawidłowego rozumowania wskazują, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia pokrzywdzonej.

W konkluzji apelacja wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego w złożonej apelacji zarzucił wyrokowi:

a) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k., podczas gdy właściwa ocena materiału dowodowego, w tym okoliczności popełnienia przestępstwa, zachowanie sprawcy po ugodzeniu nożem pokrzywdzonej, prowadzą do wniosku, iż jego zachowanie wyczerpało znamiona zbrodni z art. 148 § 1 k.k.,

b) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. przez oddalenie wniosków dowodowych oskarżyciela posiłkowego zgłoszonych na rozprawie w dniu:

- 3 kwietnia 2013 r. dotyczącego zbadania białej lepkiej substancji znajdującej się na pośladku pokrzywdzonej, włosów na rękawicach

i kluczach oskarżonego,

- 16 kwietnia 2013 r. dotyczącego przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej na okoliczność przebiegu kanału rany u pokrzywdzonej, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegającym na uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Z ostrożności procesowej w przypadku nieuwzględnienia przez Sąd powyższych zarzutów apelacja zarzuciła wyrokowi rażącą niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu, będącej następstwem niedostatecznego uwzględnienia stopnia winy – społecznej szkodliwości przypisanego mu przestępstwa, okoliczności popełnienia czynu oraz niewzięcie

pod uwagę zapobiegawczo-wychowawczych celów kary i jej potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, a przede wszystkim działania oskarżonego w warunkach powrotu do przestępstwa.

W konkluzji apelacja wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary 12 lat pozbawienia wolności.

Apelacja obrońcy oskarżonego D. K. (1) zarzuciła wyrokowi:

- obrazę przepisów postępowania, co miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 5 § 2 k.p.k. przez rozstrzygnięcie nieusuwalnych wątpliwości na niekorzyść oskarżonego oraz art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnej oceny dowodów,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, polegający na niesłusznym uznaniu w wyniku dokonanej dowolnej oceny dowodów, iż D. K. (1) jest winny popełnienia czynu z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

w zamiarze ewentualnym podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że oskarżony działał w zamiarze ewentualnym spowodowaniem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej, jednocześnie zaś ten sam materiał dowodowy dawał podstawę do uznania, że oskarżony popełnił czyn z art. 155 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelacja wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie, że zachowanie oskarżonego wyczerpało znamiona czynu z art. 155 k.k.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wszystkie apelacje są zasadne w tym znaczeniu, że kwestionują ustalenia faktyczne oraz ocenę dowodów dokonaną przez Sąd orzekający, zgodnie i słusznie wnioskuje o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Na samym wstępie należy podnieść, iż uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie czyni zadość wymogom określonym w art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. co powoduje, że orzeczenie nie poddaje się kontroli odwoławczej.

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, że Sąd nie dokonał ustaleń faktycznych co do kluczowego momentu zdarzenia tj. zadania ciosu nożem pokrzywdzonej przez oskarżonego D. K., jak też zachowania się oskarżonego i świadka M. S. (1) wobec siebie i pokrzywdzonej bezpośrednio przed krytycznym zajściem. Wskutek tego zaniedbania Sąd też nie określił rzeczywistych motywów działania oskarżonego.

Brak wyjaśnienia ze strony Sądu powyższych okoliczności spowodował, iż dokonana ocena prawna zdarzenia krytykowana i to

w sposób zasadny przez wszystkie apelacje, na obecnym etapie postępowania jest nieprzekonująca.

Oczywiście Sąd Apelacyjny zdaje sobie sprawę z trudności dowodowych występujących w sprawie, a wynikających z postawy oskarżonego D. K. (1), który przez cały okres śledztwa, jak też prowadzenia przewodu sądowego po raz pierwszy przez Sąd Okręgowy, odmawiał składania wyjaśnień oraz zachowania świadka M. S. (1) (przyjaciela pokrzywdzonej), który był obecny podczas zdarzenia, jednakże jego zeznania Sąd orzekający uznał za niewiarygodne.

Dodać należy, że oskarżony wyjaśnienia złożył dopiero podczas rozpoznania sprawy po raz drugi przez Sąd Okręgowy, w dniu 25 stycznia 2013 r., a więc po upływie ponad trzech lat od czasu, w którym nastąpiło krytyczne zdarzenie.

Należy w tym miejscu nadmienić, iż trudno było Sądowi uznać jego wyjaśnienia za wiarygodne w całości zważywszy, że złożył je znając uprzednio dowody zgromadzone w sprawie jak też iż dopasowywał je do zmieniających się okoliczności, które wystąpiły w sprawie.

Przykładem takiego postępowania oskarżonego były jego wyjaśnienia odnośnie sposobu zadania ciosu nożem pokrzywdzonej, przy składaniu zeznań przez biegłego z zakresu medycyny sądowej dr P. K. dotyczących ułożenia ramienia przy wyprowadzeniu uderzenia. W związku z tym relacje oskarżonego oraz świadka M. S. (1) winny być poddane ocenie krytycznej.

Z uwagi na szczupłość materiału dowodowego Sąd orzekający, winien dążyć do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, wykorzystując wszelkie możliwości dowodowe wynikające z własnej inicjatywy procesowej jak też zgłaszane przez strony o czym trafnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w poprzednim wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego oddalenie wniosków dowodowych złożonych przez oskarżyciela posiłkowego w oparciu o przepis art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. (k. 1981v) jest nieuzasadnione.

Z opinii biegłego lekarza medycyny sądowej wynika, że pokrzywdzona E. B. doznała przyżyciowych obrażeń ciała w tym głowy, twarzy i szyi. Stwierdzono także szereg obrażeń powierzchownych w postaci ubycia naskórka na szyi, zasinień na twarzy, podbiegnięcia krwawe w okolicy czołowej i prawej okolicy ciemieniowej, trzy wyraźne pręgi na szyi po stronie prawej (także fotografia na k. 2007).

Obrażenia powyższe mogą wskazywać na przemoc stosowaną wobec pokrzywdzonej, tak jak i poszarpane elementy jej ubrania, które Sąd przypisał zgodnie z sugestią oskarżonego świadkowi M. S..

Słusznym było też żądanie ze strony oskarżyciela posiłkowego zbadania lepkiej i jasnej substancji ujawnionej na pośladku El. B. oraz tzw. smyczy z kluczami i rękawic oskarżonego dla ustalenia bądź wykluczenia istnienia na nich włosów pokrzywdzonej.

Przeprowadzenie tych dowodów niewątpliwie przybliżyłoby ustalenie przebiegu zdarzenia w tym ewentualnego udziału oskarżonego w zastraszaniu El. B. i poddawaniu jej naciskowi w celu wyrażenia zgody na odbycie stosunku płciowego.

Nie przekonuje Sądu odwoławczego pogląd zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że obrażenia widoczne na ciele pokrzywdzonej mogły powstać wskutek przeniesienia jej zwłok z pokoju na korytarz. Należałoby też wyjaśnić skąd powstały zabrudzenia krwią pokrzywdzonej tylnych części spodni oskarżonego. Wyjaśnienia D. K., iż mogły powstać przy wynoszeniu ciała pokrzywdzonej na zewnątrz mieszkania są mało wiarygodne biorąc pod uwagę sposób w jaki była podtrzymywana ofiara przez oskarżonego w trakcie tej czynności.

Ponadto jeszcze raz należałoby wyjaśnić okoliczności w jakich oskarżony zadał cios nożem pokrzywdzonej. Sąd trafnie uznał wyjaśnienia oskarżonego w tej części za niewiarygodne. Biorąc pod uwagę ciasnotę pomieszczenia, ustawienie osób tj. pokrzywdzonej i świadka M. S. wobec oskarżonego, tłumaczenie D. K., że przez zamachnięcie się nożem na świadka, którego jednak nie miał możliwości dosięgnąć, chciał go jedynie postraszyć, jest mało wiarygodne.

Również wyjaśnienie oskarżonego, że zadał cios nożem stojąc tyłem do pokrzywdzonej, której jakoby nie zauważył, nie jest do zaakceptowania. Taki rodzaj zadania ciosu biegły z zakresu medycyny sądowej wykluczył, choć nie wypowiedział się w tej kwestii w sposób zdecydowany. W ogóle biegły nie umiał określić ułożenia ciała pokrzywdzonej względem sprawcy w chwili zadania ciosu.

Biegły określając przebieg kanału rany podał, że jest nietypowy dla przypadkowego nadziania się na nóż, jednakże nie wykluczył możliwości jej zadania przez osobę siedzącą obok.

Sąd powtórnie rozpoznając sprawę winien ponownie przeprowadzić dowód z opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej tj. P. K. oraz W. S. (osób wydających opinie) celem jednoznacznego wypowiedzenia się odnośnie sposobu zadania pokrzywdzonej ciosu nożem, przy ewentualnym skorzystaniu z przeprowadzenia eksperymentu procesowego.

W przypadku uzyskania mało satysfakcjonującej opinii z uwagi na jej niejasność czy też niepełność Sąd winien rozważyć powołanie innego składu biegłych sądowych.

Na sam koniec rozważań Sąd winien także przeprowadzić konfrontację między oskarżonym a świadkiem M. S. odnośnie przebiegu zdarzenia i roli, jaką w nim odegrali.

Z pola widzenia Sądu orzekającego przy ocenie zachowania oskarżonego nie powinny umknąć także takie okoliczności jak: jego ucieczka z miejsca zdarzenia, nie udzielenie pomocy pokrzywdzonej, pierwsze wypowiedzi oskarżonego po zdarzeniu, podczas relacjonowania jego przebiegu świadkowi D. R..

Dopiero po wyjaśnieniu wszystkich istotnych okoliczności zdarzenia Sąd będzie mógł dokonać trafnych ustaleń faktycznych oraz przeprowadzić ocenę prawną zachowania oskarżonego.

Z tych więc wszystkich powodów Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej orzeczenia.